

Sygn. akt I C 3026/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 grudnia 2016 r.

Sąd Rejonowy we Włocławku Wydział I Cywilny

Przewodniczący: SSR Aneta Kurdubska

Protokolant: st. sekr. sądowy Agnieszka Woźniak-Wiliszewska

po rozpoznaniu w dniu 5 grudnia 2016 r. we Włocławku

sprawy z powództwa E. C.,

przeciwko (...) **Spółka Akcyjna z/s w W.**

o zapłatę,

sprawy z powództwa K. C.

przeciwko (...) **Spółka Akcyjna z/s w W.**

o zapłatę,

sprawy z powództwa P. C.

przeciwko (...) **Spółka Akcyjna z/s w W.**

o zapłatę,

sprawy z powództwa A. C.

przeciwko (...) **Spółka Akcyjna z/s w W.**

o zapłatę,

1. zasądza od pozwanego (...) Spółka Akcyjna z/s w W. na rzecz powódki E. C., kwotę 20.000 zł (dwadzieścia tysięcy złotych) z ustawowymi odsetkami od dnia 14 sierpnia 2014 r. do dnia zapłaty;
2. oddala powództwo w pozostałym zakresie;
3. zasądza od powódki E. C. na rzecz pozwanego (...) Spółka Akcyjna z/s w W. kwotę 338,45 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania;
4. nakazuje pobrać od pozwanego (...) Spółka Akcyjna z/s w W. na rzecz Skarbu Państwa-Sądu Rejonowego we Włocławku kwotę 1.098,99 zł tytułem części kosztów sądowych tymczasowo poniesionych w sprawie przez Skarb Państwa-Sąd Rejonowy we Włocławku;
5. nakazuje ściągnąć od powódki E. C. z zasądzzonego roszczenia na rzecz Skarbu Państwa-Sądu Rejonowego we Włocławku kwotę 1.758,44 zł tytułem części kosztów sądowych tymczasowo poniesionych w sprawie przez Skarb Państwa-Sąd Rejonowy we Włocławku.

1. zasądza od pozwanego (...) Spółka Akcyjna z/s w W. na rzecz powoda K. C. kwotę 20.000 zł (dwadzieścia tysięcy złotych) z ustawowymi odsetkami od dnia 14 sierpnia 2014r. do dnia zapłaty;
2. oddala powództwo w pozostałym zakresie;
3. zasądza od powoda K. C. na rzecz pozwanego (...) Spółka Akcyjna z/s w W. kwotę 326,29 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania;
4. nakazuje pobrać od pozwanego (...) Spółka Akcyjna z/s w W. na rzecz Skarbu Państwa-Sądu Rejonowego we Włocławku kwotę 1.098,99 zł tytułem części kosztów sądowych tymczasowo poniesionych w sprawie przez Skarb Państwa-Sąd Rejonowy we Włocławku;
5. nakazuje ściągnąć od powoda K. C. z zasądzanego roszczenia na rzecz Skarbu Państwa-Sądu Rejonowego we Włocławku kwotę 1.758,44 zł tytułem części kosztów sądowych tymczasowo poniesionych w sprawie przez Skarb Państwa-Sąd Rejonowy we Włocławku.

III.

1. zasądza od pozwanego (...) Spółka Akcyjna z/s w W. na rzecz powoda P. C. kwotę 24.000 zł (dwadzieścia cztery tysiące złotych) z ustawowymi odsetkami od dnia 14 sierpnia 2014 r. do dnia zapłaty;
2. oddala powództwo w pozostałym zakresie;
3. zasądza od pozwanego (...) Spółka Akcyjna z/s w W. na rzecz powoda P. C. kwotę 326,24 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania;
4. nakazuje pobrać od pozwanego (...) Spółka Akcyjna z/s w W. na rzecz Skarbu Państwa-Sądu Rejonowego we Włocławku kwotę 1.318,69 zł tytułem części kosztów sądowych tymczasowo poniesionych w sprawie przez Skarb Państwa-Sąd Rejonowy we Włocławku;
5. nakazuje ściągnąć od powoda P. C. z zasądzanego roszczenia na rzecz Skarbu Państwa-Sądu Rejonowego we Włocławku kwotę 1.538,70 zł tytułem części kosztów sądowych tymczasowo poniesionych w sprawie przez Skarb Państwa-Sąd Rejonowy we Włocławku.

IV.

1. zasądza od pozwanego (...) Spółka Akcyjna z/s w W. na rzecz powoda A. C. kwotę 14.400 zł (czternaście tysięcy czterysta złotych) z ustawowymi odsetkami od dnia 14 sierpnia 2014 r. do dnia zapłaty;
2. oddala powództwo w pozostałym zakresie;
3. zasądza od powódki A. C. na rzecz pozwanego (...) Spółka Akcyjna z/s w W. kwotę 1.244,26 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania;
4. nakazuje pobrać od pozwanego (...) Spółka Akcyjna z/s w W. na rzecz Skarbu Państwa-Sądu Rejonowego we Włocławku kwotę 791,21 zł tytułem części kosztów sądowych tymczasowo poniesionych w sprawie przez Skarb Państwa-Sąd Rejonowy we Włocławku;
5. nakazuje ściągnąć od powódki A. C. z zasądzanego roszczenia na rzecz Skarbu Państwa-Sądu Rejonowego we Włocławku kwotę 2.066,18 zł tytułem części kosztów sądowych tymczasowo poniesionych w sprawie przez Skarb Państwa-Sąd Rejonowy we Włocławku.

UZASADNIENIE

W sprawach I C 3061/14, I C 3045/14, I C 3027/14 połączonych do wspólnego rozpoznania ze sprawą I C 3026/14 pełnomocnik powodów E. C., K. C. P. C. i A. C. wniósł o zasądzenie od pozwanego (...) SA z/s w W. kwoty po 52.000 zł z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 14 sierpnia 2014 r. do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia za śmierć G. C. - brata powodów, z tym że na rzecz powódki A. C. kwoty 40.000 zł tytułem zadośćuczynienia za śmierć wnuka i kwoty 12.000 zł tytułem odszkodowania za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej po śmierci wnuka z ustawowymi odsetkami od dnia 14 sierpnia 2014 r. do dnia zapłaty. Jednocześnie wniósł o zasądzenie od pozwanego na rzecz każdego z powodów kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz kwoty 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

W uzasadnieniu pozwu powodowie podnieśli iż w wyniku wypadku komunikacyjnego z dnia 15 października 2007r. zginął ich brat a wnuk A. G. C.. Sprawca wypadku E. K. (1) został uznany za winnego zarzucanego mu czynu tj. tego, że nieumyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym w ten sposób, że nie posiadając prawidłowej widoczności drogi przed pojazdem nie ograniczył jego prędkości pozbawiając się tym samym możliwości odpowiednio wczesnego zauważenia jadącego przed nim rowerzysty i zaniechania jego wyprzedzania po wykonaniu manewru wymijania z pojazdem nadjeżdżającym z przeciwka, w wyniku czego doprowadził do uderzenia w rowerzystę G. C., który na skutek doznanych obrażeń poniósł śmierć na miejscu. W chwili śmierci G. C. miał 31 lat. Zmarły pozostawił po sobie najbliższych, między innymi brata K., brata P., siostrę E. i babcię A.. Każde z powodów głęboko i dotkliwie przeżyło śmierć G.. Rodzeństwo dla którego był starszym bratem zawsze mogło na niego liczyć. G. C. opiekował się nimi, chętnie spędzał z nimi czas, dzielił wspólne zainteresowania, wprowadzał radość i poczucie bezpieczeństwa.

Dalej podał, iż E. C. łączyły ze zmarłym szczególne więzy o charakterze rodzinnym i przyjacielskim, w których to był dla niej powiernikiem, służył radą i wsparciem. Był dla niej wzorem i oparciem, dużo ją nauczył i zawsze starał się sprawić jak najwięcej przyjemności i radości. Ze starta brata nie może podzielić się do dnia dzisiejszego.

K. C. z bratem łączyła szczególna więź o charakterze ojciec-syn. Zmarły był bowiem najstarszym z rodzeństwa a K. najmłodszym. Zmarły służył bratu radą i pomocą, zaszczerpił w K. C. zaradność i optymizm.

P. C. prowadził zaś ze zmarłym wspólnie gospodarstwo. Byli w zasadzie współnikami, a zarazem najlepszymi przyjaciółmi. Śmierć brata przybrała dla powoda także charakter ekonomiczny, mógł bowiem liczyć na pomoc brata jeśli chodzi o finanse, czy rozwój swojej działalności. Obecnie zaś powód jest zmuszony sam podejmować trud prowadzonej roli, tak też odczuwa brak brata, jego pomocy, rady i wsparcia, w zasadzie każdego dnia.

Powódka A. C. wychowywała zmarłego, uczyła i pielęgnowała a następnie w późniejszym wieku korzystała z jego dobroci. Zmarły bowiem między innymi wspierał ją w okresie leczenia, woził na wizyty do lekarza a także kupował leki. Sądzić więc należy, że gdyby nie śmierć mogłaby nadal korzystać z pomocy zmarłego, a więc jego brak stanowi dla niej niepowetowaną stratę, utrzymując poczucie krzywdy.

Mimo zgłoszenia szkody pozwanemu, jako ubezpieczycielowi sprawcy wypadku, odmówił on wypłaty zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych w postaci szczególnej więzi łączącej rodzeństwo i babcię z wnukiem.

Dalej pełn. powodów wskazał, iż śmierci osoby bliskiej może stanowić naruszenie dóbr osobistych członków rodziny zmarłego i uzasadniać przyznanie im zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c.

Ponadto zgodnie z przepisem art. 446 § 4 k.c. ustawodawca zdecydował się wprost przyznać członkom rodziny zmarłego roszczenie o zadośćuczynienie za krzywdę w postaci śmierci osoby bliskiej. Skoro uprzednio możliwe było dochodzenie takich roszczeń w oparciu o normę art. 448 k.c., to dodanie § 4 do art. 446 k.c. świadczy o tym, że ustawodawca po pierwsze zawęził listę osób uprawnionych do dochodzenia zadośćuczynienia do najbliższych członków rodziny, a ponadto spowodował, że uzyskanie zadośćuczynienia uwarunkowane jest obecnie jedynie wykazaniem przesłanek z tego przepisu.

Zdaniem powodów tym samym przepisy art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. stanowiącą podstawę dochodzenia roszczeń za krzywdę doznaną przed dniem 3 sierpnia 2008r. Powołali się w tym zakresie na szereg orzeczeń Sądu

Najwyższego, z których wynika, że dodanie § 4 do art. 446 k.c. nie pozbawia poszkodowanych prawa dochodzenia roszczeń z tytułu zdarzeń, które miały miejsce przed nowelizacją, a jedynie umożliwia im dalsze dochodzenie roszczeń na dotychczasowej podstawie prawnej tj. art. 448 k.c.

Dochodzone przez powodów kwoty są adekwatne do rozmiaru doznanej przez nich krzywdy i uwzględniają przyczynienie się G. C. do wypadku w wysokości 20%. Kwotami wyjściowymi bowiem dla E. C., P. C. i K. C. były kwoty 65.000 zł zadośćuczynienia, a dla A. C. 50.000 zadośćuczynienia i 15.000 z tytułu pogorszenia się sytuacji życiowej. Na uzasadnienie roszczenia w zakresie pogorszenia sytuacji życiowej A. C. pełn. wskazywał, iż G. C. sprawował szeroką opiekę i świadczył zarówno jej pomoc osobistą jak i materialną. Wyřęcał ją w drobnych sprawach życia codziennego, kupował leki, często za własne pieniądze, poświęcał swój czas i woził do lekarzy.

Dochodzenia odsetek powodowie domagają się od dnia następnego po wydaniu decyzji odmawiającej uwzględnienie zgłoszonych roszczeń Decyzja została wydana w dniu 13 sierpnia 2014 r. w związku z czym odsetek domagają się od 14 sierpnia 2014 r.

Pozwany w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa kwestionując roszczenie co do wysokości i argumentując, iż powodowie nie wykazali by krzywda doznana w następstwie zgonu G. C. uzasadniała żądanie zasądzenia od pozwanego, jako ubezpieczyciela sprawcy wypadku, kwot żądanych w pozwie. Wskazał, iż nie jest w stanie podjąć polemiki z tak ogólnie sformułowanymi twierdzeniami, a ocena wpływu i skutków przedmiotowego zdarzenia na psychikę powoda wymaga wiadomości specjalnych. Jednocześnie wskazał iż brak jest obiektywnych dowodów, że w przypadku A. C. nastąpiło znaczne pogorszenie jej sytuacji życiowej. Pozwany nie kwestionował przyjętego przez powodów 20% przyczynienia się do wypadku.

Sąd Rejonowy ustalił, co następuje:

W dniu 15 października 2007r. w wyniku wypadku komunikacyjnego spowodowanego przez klienta pozwanego G. C. doznał obrażeń ciała, co skutkowało jego zgonem. Sprawca wypadku E. K. naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym w następstwie czego doprowadził do uderzenia w jadącego w tym samym kierunku rowerzystę G. C., przy czym kierujący rowerem nie posiadał załączonego oświetlenia sztucznego (nie włączona prądnicą – dynamo) oraz nie posiadał światła odblaskowego umieszczonego na tylnym błotniku. Posiadał jedynie światła odblaskowe w pedałach i w szprychach kół.

(dowód: akta szkody

okoliczności bezsporne)

Przed tą datą powodowie wraz z mamą i tatą oraz bratem G. mieszkali w B. w jednym domu. G. miał wówczas 31 lat i pracował na zmiany we W. jako ochroniarz na umowę zlecenie. Pracował w systemie 12 godzinnym dniówki a nocki w systemie 8 godzinnym. Po nockach odsypiał. Nie posiadał samochodu. Był bezdzietnym kawalerem, nie spotykał się z żadną kobietą. Nie chciał przejąć prowadzenia gospodarstwa po rodzicach.

(dowód: zeznania powoda P. C. - k. 153v, 296v

okoliczności bezsporne)

Powódka E. C. w chwili śmierci brata miała 23 lata. Mieszkała wówczas w W. Pracowała w hotelu jako pokojówka. Pracując w W. zarabiała 700 zł. Przesyłała pieniądze do domu około 500 zł miesięcznie. Pomagała rodzicom. O śmierci brata dowiedziała się od kuzynki. Po około dwóch tygodniach po śmierci brata wróciła z W. do domu rodzinnego i zamieszkała znowu z rodzicami. Po powrocie do domu rodzinnego zrobiła staż półroczny jako sprzedawca w sklepie. Obecnie nie pracuje. Utrzymuje się z prac dorywczych przy zbiorach warzyw. Pomaga również bratu P. w gospodarstwie. Z G. spędzała czas przy grillu spotykając się ze znajomymi.

(dowód: zeznania powódki E. C. - k. 154, 296v

zeznania świadka Z. C. - k. 154v)

P. C. w chwili śmierci brała miał 24 lata. O śmierci brata dowiedział się od sąsiadów. Prowadził i prowadzi gospodarstwo rolne, które przekazali mu rodzice. Gospodarstwo ma 10 ha. Gospodarstwo prowadził sam, a pomagał mu w nim brat G.. W chwili śmierci brata uprawiał zboże, hodował trzodę i bydło. Tuż przed śmiercią G. namówił P. aby ten kupił ciągnik i zobowiązał się spłacać za niego raty, lecz niestety tragiczna śmierć spowodowała, że zdążył zapłacić tylko jedną. Razem uzgadniali kwestie dotyczące prowadzenia gospodarstwa. Mieli plany co do poprawy stanu budynku mieszkalnego, budowy garażu. P. radził się we wszystkim starszego G..

(dowód: zeznania powoda P. C. - k. 153v, 296v

zeznania świadka Z. C. - k. 154v)

K. C. w chwili śmierci barata miał 18 lat. Uczył się. Powtarzał jedną klasę, tą w której był gdy zmarł brat G.. W chwili obecnej jest bezrobotny. Wcześniej pracował na pracach interwencyjnych w Gminie. Brat G. przed śmiercią załatwił mu praktyki u elektryka. Odbył je. Z bratem G. spędzał czas chodząc z nim na ryby. Mieli wspólne zainteresowania tak jak G., K. chciał zostać elektrykiem. Po śmierci brata nie szło mu w szkole.

(dowód: zeznania powoda K. C. - k. 154, 296v

zeznania świadka Z. C. - k. 154v)

A. C. - babcia zmarłego G. C. mieszkała z nim w jednym budynku W chwili obecnej otrzymuje rentę rodzinną po mężu w wysokości ponad 1000 zł. Gdy żył jej mąż wspólnie mieli na utrzymanie 1500 zł Sama miała jedynie 500 zł. G. pomagał jej czasami kupując leki, pomagał również fizycznie, chodził do sklepu po zakupy. Wszystkie wnuki pomagały jej i pomagają. Z G. czuła szczególną więź albowiem była najstarszym wnukiem.

(dowód: zeznania powódki A. C. - k. 153v, 296

zeznania świadka Z. C. - k. 154v)

Po śmierci brata E. C. przeżyła stan załamania który trwał około 3 miesięcy. Później była skoncentrowana na udzielaniu pomocy rodzinie. Nie korzystała z pomocy psychiatry i psychologa. Swoje bieżące potrzeby rozwiązywała kupując ogólnodostępne leki uspokajające. Zarówno psychicznie jak i w wymiarze psychologicznym poradziła sobie ze śmiercią brata. W okresie żałoby dwukrotnie zemdląła raz gdy dowiedziała się o pogrzebie i drugi raz w dniu pogrzebu. Otrzymała wówczas zastrzyki na uspokojenie. Dalsze jej funkcjonowanie psychiczne i w wymiarze psychologicznym było poprawne. Nie stwierdza się u powódki zaburzeń funkcji psychicznych i w wymiarze psychologicznym, przyczynowo związanych z wystąpieniem śmierci brata. Nie stwierdzono u niej objawów depresyjnych, w tym objawów reakcji żałoby. Nie stwierdzono występowania uszczerbku psychicznego powiązanego z przeżyciem śmierci brata. Nie wymaga obecnie leczenia psychiatrycznego i opieki psychologicznej.

(dowód: opinia sądowa psychiatryczno-psychologiczna - k. 180-190)

P. C. po śmierci brata G. przez okres około 1 miesiąca brał leki uspakajające. Był to dla niego najgorszy okres, był załamany. Później radził sobie bez leków, nie korzystał z opieki psychiatrycznej lub psychologicznej. Przeżywał dyskomfort psychiczny, który jednak nie wpływał na jego relacje społeczne i zawodowe. Stan przygnębienia utrzymywał się przez kilka miesięcy. Z czasem objawy depresyjne ustąpiły. Aktualnie u powoda brak występowania reakcji żałoby czy też innego rodzaju zaburzeń depresyjnych, a jego funkcjonowanie społeczne, zawodowe, rodzinne powróciło do normy- nie uległo zmianie o charakterze chorobowym. Nie doznał on uszczerbku na zdrowiu psychicznym i nie wymaga on leczenia psychiatrycznego i opieki psychologicznej.

(dowód: opinia sądowa psychiatryczno-psychologiczna - k. 191-201)

A. C. po śmierci wnuka zażywała leki uspakajające, które przepisał jej lekarz rodzinny. Początkowo pobierała lek w postaci jednej tabletki dziennie, później 2-3 raz na tydzień. Z upływem czasu przeżycia traumatyczne uległy wyciszeniu. Po roku od śmierci wnuka odstawiła leki uspakajające. Przyjęła do wiadomości w sensie psychologicznym śmierć wnuka. W związku ze śmiercią wnuka, nie stwierdza się u A. C. jakichkolwiek zaburzeń funkcji psychicznych, w szczególności o charakterze reakcji żałoby lub innego typu zaburzeń depresyjnych. Nie występuje u niej uszczerbek na zdrowiu w zakresie psychiki. Aktualnie nie wymaga również leczenia psychiatrycznego i opieki psychologicznej.

(dowód: opinia sądowa psychiatryczno-psychologiczna - k. 202-213)

K. C. po śmierci brata nie korzystał z pomocy psychiatry czy psychologa. Okres Żałoby utrzymywał się przez około 1 rok. Obecnie nie przejawia zaburzeń depresyjnych, w tym o charakterze reakcji żałoby. Nie stwierdzono również występowania zaburzeń psychicznych, które związane byłyby przyczynowo ze śmiercią brata. Również w wymiarze psychologicznym przejawiał on prawidłowe funkcjonowanie w relacjach społecznych. Nie korzystał i nie korzysta z leczenia psychiatrycznego i opieki psychologicznej. Nie występuje u niego uszczerbek na zdrowiu psychicznym z powodu śmierci brata.

(dowód: opinia sądowa psychiatryczno-psychologiczna - k. 214-224)

Sąd zważył, co następuje

Powództwo powodów zasługiwało na uwzględnienie w części.

Stan faktyczny sprawy był w zasadzie bezsporny między stronami. Nie spierały się strony tak co do faktu zdarzenia wywołującego szkodę, odpowiedzialności pozwanego za skutki wypadku z dnia 15 października 2007r., jak i co do faktu przyczynienia się G. C. do zdarzenia w 20%.

Ich spór koncentrował się na kwestii zasadności roszczenia co do zasady i wysokości.

W ocenie sądu, odpowiedzialność pozwanego w niniejszej sprawie wynika z art. 448 k.c. w związku z art. 24 § 1 k.c. oraz art. 822 § 1 k.c. w związku z art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych (...) (Dz. U. nr 124 poz. 1152 ze zm.). Pierwszą podstawę prawną zgłoszonego żądania stanowią przepisy o zapłatę zadośćuczynienia pieniężnego. Ze wskazanych w następnej kolejności przepisów jednoznacznie wynika, że co do zasady zakład ubezpieczeń ponosi odpowiedzialność cywilnoprawną w takim zakresie, jak osoba odpowiedzialna za szkodę.

W orzecnictwie jak i judykaturze ugruntowane jest jednolite stanowisko, że najbliższemu członkowi rodziny zmarłego przysługuje na podstawie art. 448 k.c. w związku z art. 24 § 1 k.c. zadośćuczynienie pieniężne za doznaną przed dniem 3 sierpnia 2008 r. krzywdę, stanowiącą następstwo naruszenia deliktem dobra osobistego w postaci prawa do życia w pełnej rodzinie czy też szczególnej więzi rodzinnej ze zmarłym, której zerwanie powoduje ból, cierpienia psychiczne, poczucie krzywdy i osamotnienia. Kwestie te w sposób jednoznaczny przesądziło najnowsze orzecznictwo Sądu Najwyższego – postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27.06.2014r. III CZP 2/14 gdzie Sąd stwierdził, iż za krzywdę powstałą wskutek śmierci poszkodowanego spowodowanej czynem niedozwolonym popełnionym przed dniem 3 sierpnia 2008 r. najbliższemu członkowi rodziny przysługuje zadośćuczynienie na podstawie art. 448 w związku z art. 24 § 1 k.c. (jak również wyrok SN z dn. 07.08.2014r. sygn. II CSK 552/13). Jak orzekł Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrokiem z dnia 14 października 2014 r. w sprawie sygn. I ACa 475/14, skoro na mocy nowelizacji kodeksu cywilnego, wprowadzającej art. 446 § 4 k.c. do porządku prawnego, nie został uchylony art. 448 k.c., to należy przyjąć, że jeżeli czyn niedozwolony został popełniony po dniu 3 sierpnia 2008 r. - najbliżsi członkowie rodziny osoby zmarłej mogą dochodzić zadośćuczynienia zarówno na podstawie art. 446 § 4 k.c., jak i na mocy art. 448 k.c., przy czym skorzystanie z pierwszej podstawy jest prostsze, gdyż łączy się z ułatwieniami dowodowymi. Natomiast przed dniem 3 sierpnia 2008 r. jedyną podstawą roszczenia o zadośćuczynienie był art. 448 k.c. i to zarówno dla osób najbliższych, jak i dla innych podmiotów. W uchwale SN z 22 października 2010 r. sygn. III CZP 76/10 Sąd Najwyższy wskazał, że śmierć osoby najbliższej powoduje naruszenie dobra osobistego osoby emocjonalnie związanej ze zmarłym. Katalog

dóbr osobistych określonych w art. 23 k.c. ma charakter otwarty. Należy podzielić także pogląd zwarty w wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 23 września 2005 r. (I ACa 554/2005), że skoro dobrem osobistym w rozumieniu art. 23 k.c. jest kult pamięci osoby zmarłej, to może nim być więź między osobami żyjącymi, nie ma zatem przeszkód do uznania, że szczególna więź emocjonalna między członkami rodziny pozostaje pod ochroną przewidzianą w art. 23 i 24 k.c. Powyższe orzeczenia potwierdzają tylko dotychczasową linię orzeczniczą, z której wynika, że najbliżsi członkowie rodziny osoby zmarłej mogą dochodzić zadośćuczynienia nawet wówczas, gdy czyn niedozwolony został popełniony przed dniem 3 sierpnia 2008 r. tak jak i potwierdzają, że więź rodzinna stanowi dobro osobiste.

Sąd rozpoznający niniejszą sprawę podziela powyższe poglądy.

Zgodnie bowiem z treścią powołanych przepisów prawa zadośćuczynienie przewidziane w art. 448 k.c. daje pewną sferę uznania przy orzekaniu, przede wszystkim dlatego, że w przypadku oceny zakresu szkody niemajątkowej nie sposób zastosować kryteriów, które są właściwe szacowaniu szkód rzeczowych. Wskazuje się na potrzebę wzięcia w tym wypadku pod uwagę rodzaju dobra, które zostało naruszone, a także charakteru, stopnia nasilenia i czasu trwania ujemnych przeżyć spowodowanych naruszeniem. Zadośćuczynienie w wypadku śmierci osób najbliższych ma zatem na celu zrekomensowanie krzywd wywołanych nieoczekiwanym i przedwczesnym zgonem bliskiej osoby. Zadośćuczynienie pieniężne ma w tym wypadku złagodzić nagłą i niespodziewaną stratę rodziców, a nie sam fakt śmierci, w związku z tym wysokość kwoty z tego tytułu powinna być odpowiednio miarkowana. Sąd powinien wziąć pod uwagę także sytuację osobistą i materialną poszkodowanego, która nie odbiega od standardów przeciętnej polskiej rodziny (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dn. 19.11.2014r. sygn. I ACa 576/14 i z dnia 7 sierpnia 2014 r. sygn. I ACa 212/14).

W okolicznościach niniejszej sprawy poza sporem było, że G. C. zmarł w wyniku wypadku, za którego sprawcę odpowiedzialność ponosi pozwany. Powodowie wykazali, także że doszło do naruszenia ich dóbr osobistych powodujących szkodę niemajątkową, czyn sprawcy noszący znamiona winy oraz związek przyczynowy między tym czynem a szkodą. Stwierdzić także wypada, że utrata osoby bliskiej (brata, wnuka) bez wątplenia stanowi naruszenie dóbr osobistych w postaci prawa do niezakłóconego życia w rodzinie i utrzymywania więzi rodzinnej. Poddając ocenie zasadność roszczenia odszkodowawczego w rozpoznawanej sprawie, sąd miał na uwadze sytuację osobistą każdego z powodów przed i po śmierci G. C. oraz wpływ zaistniałych zmian na ich funkcjonowanie w społeczeństwie.

Z relacji powodów wynika, iż bardzo byli ze sobą zżyciu i związani. Wszyscy mieszkali w ramach jednego gospodarstwa domowego. Żadne z rodzeństwa nie założyło jeszcze swojej rodziny. Rodzeństwo wspierało się i pomagało sobie wzajemnie. Wszystkie wnuki w tym G. C. pomagali również swojej babci A. C., czy to robiąc zakupy, czy to kupując leki.

Z zeznań powoda P. C. wynika, że był on najbardziej związany z bratem. Przez całe swoje życie mieszkali w jednym gospodarstwie. Gdy P. C. przejął gospodarstwo rodziców G. pomagał mu w jego prowadzeniu. Służył radą i pomocą. Mieli wspólne plany co do remontu budynku mieszkalnego i budowy garażu. P. radził się G. co siał i co hodować. Wspólnie kupili traktor do prac polowych, na który został zaciągnięty kredyt. G. miał go spłacać. Niestety przedwczesna śmierć spowodowała, że spłacił tylko jedną ratę. Życie braci zaowocowało trwałą i silną więzią między nimi. Zeznania powoda Sąd uznał za wiarygodne, jasne i logiczne. Stały się one między innymi podstawą do dokonania ustaleń faktycznych.

Z powyższych względów Sąd uwzględnił żądanie powoda w zakresie wypłaty zadośćuczynienia w części co do kwoty 30.000 zł i pomniejszył je o 20% bezspornego przyczynienia się G. C. do zdarzenia, co dało kwotę 24.000 zł

Z zeznań powódki E. C. wynika, iż po śmierci brata nie mogła przez okres około 6 miesięcy dojść do siebie. Bardzo przeżyła śmierć najstarszego brata. Razem spędzali czas ze znajomymi przy grillu. Brat ją wspierał i służył radę. Sąd nie dał jednak wiary zeznaniom powódki, iż wspierał ją również finansowo, przesyłając pieniądze gdy sama pracowała w W. jako pokojówka. W tym zakresie zeznania powódki są sprzeczne z zeznaniami świadka Z. C., które sąd uznał za w pełni wiarygodne, związane i logiczne. Z zeznań Z. C. wynika bowiem, iż to E. C. po podjęciu pracy w W. przysyłała do domu pieniądze w wysokości 500 zł miesięcznie. Skoro zatem powódka przysyłała pieniądze do domu to trudno dać wiarę temu, że brat przysyłał jej pieniądze na utrzymanie. Nadto G. pracował jako ochroniarza, a powódka pracowała w

W. w hotelu jako pokojówka. Logicznym wydaje się, iż zarobki w W. są dużo wyższe niż zarobki we W., skoro powódka była w stanie przysyłać miesięcznie do rodzinnego domu 500 zł.

Mając na uwadze powyższe Sąd uwzględnił żądanie powódki E. C. w zakresie wypłaty zadośćuczynienia w części co do kwoty 25.000 zł i pomniejszył je o 20% bezspornego przyczynienia się G. C. do zdarzenia, co dało kwotę 20.000 zł

K. C. w chwili śmierci brata miał 17 lat. Brat stanowił dla niego wzór do naśladowania. Tak jak G. chciał zostać elektrykiem. Razem spędzali czas łowiąc ryby. G. przed śmiercią załatwił mu praktyki u elektryka. K. śmierć brata przeżywał przez około 1 rok. W wyniku śmierci brata G. nie radził sobie w szkole i powtarzał III K.. Obecnie jednak radzi sobie bardzo dobrze. Zeznania powoda Sąd uznał za wiarygodne i nie budzące wątpliwości Sądu. One również stały się podstawą ustaleń faktycznych.

Sąd uwzględnił żądanie powoda K. C. w zakresie wypłaty zadośćuczynienia w części co do kwoty 25.000 zł i pomniejszył je o 20% bezspornego przyczynienia się G. C. do zdarzenia, co dało kwotę 20.000 zł

Odnosnie powódki A. C. Sąd uwzględnił jej roszczenia o zadośćuczynienie co do kwoty 18.000 zł i pomniejszył je o 20% bezspornego przyczynienia się G. C. do zdarzenia, co dało kwotę 14.400 zł. Powódka wskazywała, iż G. był jej najstarszym wnukiem. Pomagała w jego wychowaniu. Zawoził ją do lekarza, kupował leki, pomagał fizycznie. Podnosiła, iż czuła z nim szczególną więź, albowiem był najstarszy. Nie wyjaśniła jednak dokładnie na czym ta więź polegała. Co prawda mieszkali wspólnie, ale zauważyć należy iż G. był już dorosłym mężczyzną, który miał swoje życie. Szczególnie związany był z P., któremu pomagał w gospodarstwie. Powódka sama dodała, iż wszystkie wnuki jej pomagały, nie tylko G.. Powódka podnosiła, iż G. zawoził ją do lekarza. Jednak z zeznań P. C. wynika, iż G. nie miał samochodu. Zastanawiające jest zatem jak to robił, czym ją zawoził. W ocenie Sądu brak podstaw by przyznać powódce zadośćuczynienie w wyższej kwocie niż 18.000 zł.

Powódka jednocześnie wносиła na podstawie art. 446 par.3k.c. o zasądzenie kwoty 12.000 zł z tytułu znacznego pogorszenia się jej sytuacji życiowej w związku ze śmiercią wnuka G.. To na powódce, czy też jej profesjonalnym pełnomocniku ciążył ciężar wykazania na czym polegało znaczne pogorszenie się jej sytuacji życiowej po śmierci wnuka. Wskazać należy, iż powódka podnosiła, iż wnuk kupował jej czasem leki i pomagał fizycznie. Jednocześnie wskazała, iż wszystkie wnuki jej pomagały. Nie potrafiła wskazać jakie kwoty przekazywał jej wnuk, ile wydatkował na zakup leków. Nadto zauważyć należy, iż to nie śmierć wnuka wpłynęła na pogorszenie się jej sytuacji życiowej, a ewentualnie śmierć męża, która nastąpiła po śmierci wnuka. Powyższe Sąd oparł na zeznaniach samej powódki, która wskazywała, iż w chwili śmierci wnuka wraz z mężem miała 1500 zł, sama zaś otrzymywała 500 zł. Dopiero po śmierci męża jej sytuacja się pogorszyła, albowiem otrzymywała jedynie rentę po mężu w granicach 1200zł. Nie wykazała zatem by śmierć wnuka w jakikolwiek sposób wpłynęła na pogorszenie, w tym znaczne, jest sytuacji życiowej.

Podkreślenia wymaga, iż przewidziane zadośćuczynienie służy kompensacie krzywdy po stracie osoby najbliższej, a zatem uszczerbku dotyczącego subiektywnej sfery osobowości, uczuciowości człowieka, w szczególności cierpienia, bólu i poczucia osamotnienia, powstałych utrudnień życiowych, konieczności zasadniczo odmiennego urządzenia sobie życia. Przy rozważaniach w zakresie wysokości należnego zadośćuczynienia nie można tracić także z pola widzenia, w jakim wieku znajdują się osoby poszkodowane i uprawnione oraz w jakich relacjach pozostawały między sobą (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dn. 2014-05-14, sygn. 1498/13). W orzecznictwie i doktrynie przyjmuje się, że wysokość zadośćuczynienia nie może być nadmierna w stosunku do doznanej przez powoda krzywdy oraz aktualnych stosunków majątkowych społeczeństwa, a więc powinna być utrzymana w rozsądnych granicach. W okolicznościach niniejszej sprawy sąd doszedł do przekonania, że cierpienia i krzywda każdego z powodów były niepodważalne i wynikały właśnie z zerwania więzi łączących ich z bratem czy wnukiem, co stanowi zasadniczą przesłankę przyznania zadośćuczynienia w trybie art. 448 k.c. w zw. z art. 23 k.c. właśnie w kwocie 24.000 zł co do P. C., kwoty 20.000 zł co do K. C. i E. C. oraz kwoty 14.400 zł co do A. C.. Uwzględniając roszczenie w części, Sąd uwzględnił, iż pozwany do tej pory nie wypłacił powodom żadnej kwoty tytułem zadośćuczynienia.

Sąd uznał, iż przyznana kwota w wysokości 24.000 zł dla P. C., po 20.000 zł dla A. I K. C. oraz 14.400 zł dla A. C. uwzględnia kompensacyjny charakter zadośćuczynienia oraz utrzymana jest w rozsądnych granicach.

Przyznanie zadośćuczynienia w wysokości żądanej pozwem, powodowałoby nieuzasadnione wzbogacenie powodów, co skutkowało oddaleniem powództwa w tej części. Miarkując wysokość przyznanego na rzecz powodów zadośćuczynienia Sąd miał na uwadze to, iż zarówno zmarły G. jaki i powodowie byli osobami dorosłymi w chwili śmierci jak i samodzielnymi. Jedyne K. miał 17 lat i uczył się jeszcze. Miał jednak obojga rodziców, na których zawsze mógł liczyć. Powodowie musieli się liczyć, iż G. w każdej chwili może opuścić dom rodzinny i ułożyć sobie życie z wybraną partnerką, założyć swoją rodzinę, będzie miał swoje dzieci. Powodowie również byli dorośli, mieli własne problemy, własne cele życiowe. Powódka E. C. układała sobie życie w W., gdzie pracowała. Wróciła do domu rodzinnego ze względu na ojca, który chciał by wróciła do domu rodzinnego. K. uczył się i miał cel, chciał zostać elektrykiem. P. C. prowadził gospodarstwo rodzinne otrzymane od rodziców. Pomagał mu w tym G.. Powódka A. C. miała już 80 lat w chwili śmierci wnuka. Żył wówczas jeszcze jej mąż. Nie była samotna. Wspólnie prowadzili gospodarstwo domowe. Nadto śmierć G. C., jak to wynika z opinii biegłych nie miała wpływu na zdrowie powodów. Śmierć G. nie pozostawiła w ich zdrowiu psychicznym żadnego trwałego uszczerbku. Przeżyli oni okres żałoby, który trwał średnio około pół roku. W chwili obecnej wspominają zmarłego przy rodzinnych spotkaniach. Są już pogodzeni z jego przedwczesną śmiercią. Przez pewien czas korzystali z leków uspakajających. Nie musieli zaś korzystać z pomocy psychologa, czy psychiatry. Sami poradzili sobie z żalem po stracie. Z przeprowadzonego postępowania nie wynika, by śmierć G. C. miała jakiś duży wpływ na ich życie. Czuli żal i stratę.

Powszechnie przyjmuje się, że zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę, określane niekiedy jako "paliatyw i to często niedoskonały" lub "środek z natury rzeczy niedoskonały", pełni funkcję kompensacyjną, ponieważ zmierza przede wszystkim do wyrównania uszczerbku w dobrach prawnie chronionych i przywrócenia ich poprzedniego stanu. Innymi słowy, ma stanowić ekwiwalent pieniężny doznanej szkody niemajątkowej przez dostarczenie poszkodowanemu realnej korzyści ekonomicznej. Art. 448 k.c. nie zawiera żadnych wskazań co do wysokości przewidzianych w nim świadczeń. Wynika z niego jedynie, że zarówno suma zadośćuczynienia na rzecz poszkodowanego, jak i kwota pieniężna na rzecz wskazanej przez niego instytucji mają być odpowiednie. Oznacza to zatem obowiązek rozważenia przez Sąd wszystkich okoliczności sprawy, w szczególności rodzaju naruszonego dobra i rozmiaru doznanej krzywdy, intensywności naruszenia oraz stopnia winy sprawcy, a także sytuacji majątkowej zobowiązanego. Suma zadośćuczynienia powinna być przy tym umiarkowana i utrzymana w rozsądnych granicach, odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa, musi jednak zachować cechy instrumentu kompensacyjnego. W ocenie Sądu w stanie faktycznym ustalonym w niniejszej sprawie powodowie doznali naruszenia dobra osobistego, jakim jest **prawo do życia w pełnej rodzinie**, spokoju, beztrioski itp. Aktualnie zdarzenie z dnia 15 października 2007r. spowodowało utratę brata, wnuka, przyjaciela i doradcy. Należy w tym miejscu jeszcze raz podkreślić - sprawcą wszystkich negatywnych doznań powodów był E. K. i w dodatku z własnej winy, naruszając normy obowiązujące w ruchu drogowym, spowodował śmierć G. C.. Jak to słusznie stwierdził Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 7 lutego 2005r. (SK 49/03, OTK-A 2005/2/13) „Związek stopnia zawinienia naruszcyciela z potrzebą i wielkością zadośćuczynienia pieniężnego nie jest jednoznaczny i prosty. Rozmiar i intensywność odczuwanej subiektywnie krzywdy może być niekiedy niezależny od tego, czy sprawca bardziej czy mniej zawinił. Natomiast, w ujęciu obiektywnym, czyli związanym z odbiorem społecznym, intensywność winy może być wiązana z intensywnością naruszenia. Należy jednak podkreślić, że obiektywny, ustalany przez sąd rozmiar krzywdy nigdy nie może całkowicie odrywać się od odczuć pokrzywdzonego.

Spośród okoliczności towarzyszących wyrządzeniu krzywdy wyróżnić zatem należy takie, które wpływają na rozmiar i intensywność doznanej krzywdy, co jest charakterystyczne dla funkcji kompensacyjnej zadośćuczynienia. Występują i takie okoliczności, które nie są związane z subiektywnymi, ale potwierdzonymi przez sąd, odczuciami psychicznymi i moralnymi pokrzywdzonego, lecz (ewentualnie) z oceną sądu co do stopnia negatywnego odbioru czynu przez społeczeństwo. Jeśli zatem w orzeczeniu mowa jest o takich czynnikach, jak stopień i intensywność zawinienia osoby wyrządzającej krzywdę oraz negatywna ocena społeczna czynu, jako o przesłankach (zwiększenia) zadośćuczynienia pieniężnego - to wiadomo, że chodzi przede wszystkim o funkcję prewencyjno-represyjną.” Trybunał podkreślił też, że **funkcja kompensacyjna** zadośćuczynienia pieniężnego za krzywdę moralną ma znaczenie **podstawowe**. To zaś powoduje, iż sąd po zbadaniu, czy krzywda miała miejsce w następstwie naruszenia dobra osobistego, jaki był jej rozmiar ze względu na krąg odbiorców oraz skutki, czy możliwe jest jej naprawienie w drodze niepieniężnej, oraz

czy zachodzi potrzeba jej naprawienia w postaci zadośćuczynienia pieniężnego - obowiązany jest ustalić, jaka kwota byłaby odpowiednia w tym zakresie.

Przy żądaniu przyznania odpowiedniej sumy tytułem zadośćuczynienia na rzecz pokrzywdzonego podstawowym kryterium oceny Sądu winien być **rozmiar ujemnych następstw w sferze psychicznej pokrzywdzonego**, bowiem celem przyznania ochrony w formie majątkowej jest **zrekompensowanie i złagodzenie doznanej krzywdy moralnej**.

Tym samym w ocenie Sądu ostatecznie przyznane przez Sąd powodom kwoty zadośćuczynienia są kwotami adekwatnymi do rozmiaru ich cierpień i trudnej do oszacowania krzywdy.

Reasumując, Sąd w pkt I 1 wyroku, punkcie II 1. wyroku, punkcie III 1. wyroku i IV 1 uwzględniając w części żądanie pozwu, w oparciu o dyspozycję art. 448 k.c. w zw. z art. 23 i 24 § 1 k.c. przyznał powódce E. C. i powodowie K. C. zadośćuczynienia w kwocie po 20.000 zł na rzecz każdego z nich, na rzecz powoda P. C. zadośćuczynienie w wysokości 24.000 zł i na rzecz A. C. zadośćuczynienie w wysokości 14.400 zł, biorąc pod uwagę przyczynienie się G. C. do zdarzenia wywołującego szkodę w 20%. W pozostałym zakresie Sąd oddalił roszczenia o zadośćuczynienie na podstawie art. 448 k.c. a contrario. Sąd na podstawie art. 446 par. 3 k.c. a contrario oddalił również roszczenie powódki A. C. co do kwoty 12.000 zł z tytułu znacznego pogorszenia się jej sytuacji życiowej. Wskazać należy, iż powódka - jej pełnomocnik w żaden sposób nie wykazali na czym to pogorszenie miałyby polegać. Z samych zeznań powódki nie wynika, by śmierć wnuka spowodowała pogorszenie się jej sytuacji życiowej.

Odsetki od kwoty uwzględniającej powództwo zasądzone zostały zgodnie z żądaniem pozwu (art.481 § 1 kc i art. 359 § 1 i § 2 kc). Wskazać należy, że ocenny charakter roszczenia o zadośćuczynienie nie przesądza sam przez się, że odsetki należy naliczać dopiero od uprawomocnienia się wyroku stwierdzającego obowiązek zapłaty zadośćuczynienia w oznaczonej kwocie. Wyrok zasądający zadośćuczynienie nie ma bowiem charakteru orzeczenia kształtującego treść stosunku prawnego (konstytutywnego) lecz ma charakter orzeczenia deklaratoryjnego. Zasadą jest, że jeżeli dłużnik nie płaci odszkodowania czy zadośćuczynienia w terminie, wierzyciel nie ma możliwości czerpania korzyści z należnego mu świadczenia pieniężnego (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dn. 14.08.2014r. sygn. I ACa 264/14).

Biorąc pod rozwagę poczynione ustalenia faktyczne, treść przywołanych przepisów prawa oraz przeprowadzone rozważania należało orzec jak w sentencji wyroku.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 102 k.p.c. dokonując stosunkowego ich rozdzielenia.

I tak powódka E. C. wygrała proces w 38,46 %. Strony poniosły w sprawie łącznie koszty w wysokości 8524,56 zł. (wynagrodzenie pełnomocników 3600x2 i opłata skarbową od pełnomocnictwa udzielonego przez strony 2x17, 500 zł zaliczki na biegłego i część opłaty od pozwu w wysokości 600 zł oraz koszt dojazdu pełnomocnika w wysokości 190,56 zł). Skoro powódka wygrała w 38,46% a pozwany przegrał w 38,46% to pozwany powinien ponieść koszty postępowania w kwocie 3278,55zł. ((...),56x38,46%= (...),55) Pozwany poniósł koszty w wysokości 3617 zł. Należało zatem zasądzić od powódki E. C. na rzecz pozwanego kwotę 338,45 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania poniesionych przez pozwanego ((...)- (...),55=338,45 zł). Powódka została zwolniona od kosztów sądowych ponad kwotę 600 zł. Koszt opłaty sądowej i wydatki na opinię biegłych w części tymczasowo poniósł Skarb Państwa. Koszt opłaty, który poniósł SP wynosił 2000 zł. Koszt opinii psychiatry, który poniósł tymczasowo SP wyniósł 441,78 zł (941,78-500 zł zaliczki) a koszt opinii psychologa, który poniósł tymczasowo SP wyniósł 415,61 zł. Łącznie koszty sądowe tymczasowo poniesione przez Skarb Państwa wyniosły 2857,39 zł. Skoro pozwany przegrał proces w 38,46%, Sąd w punkcie 4 wyroku na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t.j. Dz.U. z 2014, poz. 1025) nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego we Włocławku kwotę 1098,99 zł tytułem kosztów sądowych tymczasowo poniesionych w sprawie przez Skarb Państwa Sąd Rejonowy we Włocławku (2857,39 zł x 38,46% =1098,99 zł) Pozostała kwota w wysokości 1758,44 zł Sąd nakazał ściągnąć od powódki z zasądzanego roszczenia, mając na uwadze, iż powódka przegrała proces w 61,54%.

Powód K. C. wygrał proces w 38,46 %. Strony poniosły w sprawie łącznie koszty w wysokości 8507,56 zł. (wynagrodzenie pełnomocników 3600x2 i opłata skarbową od pełnomocnictwa udzielonego przez powoda 17 zł, 500 zł zaliczki na biegłego i część opłaty od pozwu w wysokości 600 zł oraz koszt dojazdu pełnomocnika w wysokości 190,56 zł). Skoro powód wygrał w 38,46% a pozwany przegrał w 38,46% to pozwany powinien ponieść koszty postępowania w kwocie 3273,71zł. ($(...),56 \times 38,46\% = (...),71$) Pozwany poniósł koszty w wysokości 3600 zł. Należało zatem zasądzić od powoda K. C. na rzecz pozwanego kwotę 326,29 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania poniesionych przez pozwanego ($3600 - (...),71 = 326,29$ zł). Powód został zwolniony od kosztów sądowych ponad kwotę 600 zł. Koszt opłaty sądowej i wydatki na opinię biegłych w części tymczasowo poniósł Skarb Państwa. Koszt opłaty, który poniósł SP wynosił 2000 zł. Koszt opinii psychiatry, który poniósł tymczasowo SP wyniósł 441,78 zł (941,78-500 zł zaliczki) a koszt opinii psychologa, który poniósł tymczasowo SP wyniósł 415,61 zł. Łącznie koszty sądowe tymczasowo poniesione przez Skarb Państwa wyniosły 2857,39 zł. Skoro pozwany przegrał proces w 38,46%, Sąd w punkcie 4 wyroku na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t.j. Dz.U. z 2014, poz. 1025) nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego we Włocławku kwotę 1098,99 zł tytułem kosztów sądowych tymczasowo poniesionych w sprawie przez Skarb Państwa Sąd Rejonowy we Włocławku ($2857,39$ zł x 38,46% = 1098,99 zł) Pozostała kwota w wysokości 1758,44 zł Sąd nakazał ściągnąć od powoda z zasądzonych roszczenia, mając na uwadze, iż powód przegrał proces w 61,54%.

Powód P. C. wygrał proces w 46,15 %. Strony poniosły w sprawie łącznie koszty w wysokości 8507,56 zł. (wynagrodzenie pełnomocników 3600x2 i opłata skarbową od pełnomocnictwa udzielonego przez powoda 17 zł, 500 zł zaliczki na biegłego i część opłaty od pozwu w wysokości 600 zł oraz koszt dojazdu pełnomocnika w wysokości 190,56 zł). Skoro powód wygrał w 46,15% a pozwany przegrał w 46,15% to pozwany powinien ponieść koszty postępowania w kwocie 3926,24 zł. ($(...),56 \times 46,15\% = (...),24$) Pozwany poniósł koszty w wysokości 3600 zł. Należało zatem zasądzić od pozwanego na rzecz powoda P. C. kwotę 326,24 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania poniesionych przez powoda ($(...),24 - 3600 = -326,24$ zł). Powód został zwolniony od kosztów sądowych ponad kwotę 600 zł. Koszt opłaty sądowej i wydatki na opinię biegłych w części tymczasowo poniósł Skarb Państwa. Koszt opłaty, który poniósł SP wynosił 2000 zł. Koszt opinii psychiatry, który poniósł tymczasowo SP wyniósł 441,78 zł (941,78-500 zł zaliczki) a koszt opinii psychologa, który poniósł tymczasowo SP wyniósł 415,61 zł. Łącznie koszty sądowe tymczasowo poniesione przez Skarb Państwa wyniosły 2857,39 zł. Skoro pozwany przegrał proces w 46,15%, Sąd w punkcie 4 wyroku na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t.j. Dz.U. z 2014, poz. 1025) nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego we Włocławku kwotę 1318,69 zł tytułem kosztów sądowych tymczasowo poniesionych w sprawie przez Skarb Państwa Sąd Rejonowy we Włocławku ($2857,39$ zł x 46,15% = 1318,69 zł) Pozostała kwota w wysokości 1538,70 zł Sąd nakazał ściągnąć od powoda z zasądzonych roszczenia, mając na uwadze, iż powód przegrał proces w 53,85 %.

Powódka A. C. wygrała proces w 27,69 %. Strony poniosły w sprawie łącznie koszty w wysokości 8507,56 zł. (wynagrodzenie pełnomocników 3600x2 i opłata skarbową od pełnomocnictwa udzielonego przez powoda 17 zł, 500 zł zaliczki na biegłego i część opłaty od pozwu w wysokości 600 zł oraz koszt dojazdu pełnomocnika w wysokości 190,56 zł). Skoro powódka wygrała w 27,69% a pozwany przegrał w 27,69% to pozwany powinien ponieść koszty postępowania w kwocie 2355,74zł. ($(...),56 \times 27,69\% = (...),74$) Pozwany poniósł koszty w wysokości 3600 zł. Należało zatem zasądzić od powódki A. C. na rzecz pozwanego kwotę 1244,26 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania poniesionych przez pozwanego ($(...),74 - 3600 = -1244,26$ zł). Powódka została zwolniona od kosztów sądowych ponad kwotę 600 zł. Koszt opłaty sądowej i wydatki na opinię biegłych w części tymczasowo poniósł Skarb Państwa. Koszt opłaty, który poniósł SP wynosił 2000 zł. Koszt opinii psychiatry, który poniósł tymczasowo SP wyniósł 441,78 zł (941,78-500 zł zaliczki) a koszt opinii psychologa, który poniósł tymczasowo SP wyniósł 415,61 zł. Łącznie koszty sądowe tymczasowo poniesione przez Skarb Państwa wyniosły 2857,39 zł. Skoro pozwany przegrał proces w 27,69%, Sąd w punkcie 4 wyroku na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t.j. Dz.U. z 2014, poz. 1025) nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego we Włocławku kwotę 791,21 zł tytułem kosztów sądowych tymczasowo poniesionych w sprawie przez Skarb Państwa Sąd Rejonowy

we Włocławku ($2857,39 \text{ zł} \times 27,69\% = 791,21 \text{ zł}$) Pozostała kwotę w wysokości 2.066,18 zł Sąd nakazał ściągnąć od powódki z zasądzonych roszczenia, mając na uwadze, iż powódka przegrała proces w 72,31%.